

27 07 2012

DJ-2 Nr. 346

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la finanțarea partidelor politice
și a campaniilor electorale

(nr.1245 din 08.06.2012)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și comunică următoarele.

I. Proiectul este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Vladimir Plahotniuc în conformitate cu art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Prin proiectul de lege se propune crearea unui cadru juridic privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, asigurarea transparenței în finanțarea activității partidelor politice și a candidaților la alegeri și a egalității de șanse în competiția politică.

În nota informativă autorul constată, că prevederile legislației în vigoare cu privire la finanțarea partidelor politice, fie nu acoperă toate domeniile asociate cu finanțarea, fie sînt suficient de permissive și ambigui oferind partidelor politice o marjă de manevră destul de vastă. Astfel, prin proiectul elaborat se propune limitarea cercului de persoane, care pot face donații în favoarea partidelor politice din Republica Moldova, se stabilesc limitele acestor donații, modul de acordare a finanțării din bugetul de stat pentru formațiunile politice, precum și temeiurile și modul de suspendare și/sau pierdere a acestui drept, se propune determinarea autorității responsabile de efectuarea controlului financiar al activității partidelor politice.

Ținem să menționăm, că la 1 aprilie 2011 de către Grupul de State contra Corupției (GRECO) în cadrul Rundeii a treia de evaluare în materie de Transparență în finanțarea partidelor politice au fost remarcate evoluțiile pozitive-progresive ce au avut loc pe parcursul ultimilor ani în legislația Republicii Moldova, în vederea transpunerii în legislație a unui număr semnificativ din principiile Recomandării (2003) 4, adoptată de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la 6 noiembrie 2003. În același timp, în raportul său, experții

constată anumite neconcordanțe în diferitele texte de legi în ceea ce vizează, publicarea donațiilor, sistemul de finanțare a partidelor politice, regimul de sancționare, exercitarea controlului asupra respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice ș.a. În vederea asigurării unui progres continuu în vederea evoluției și îmbunătățirii cadrului legal existent, în raportul său experții GRECO au expus un șir de recomandări însă din conținutul, proiectului observăm că nu toate din recomandările expuse în raportul menționat mai sus au fost înserate în conținutul proiectului.

II. Reieșind din scopul proiectului de lege, ținând cont de recomandările și actele nominalizate mai sus, expunem următoarele raționamente.

Observații generale

1. Ținând cont de impactul financiar al proiectului de lege, atragem atenție la prevederile art.131 alin.(4) din Constituție unde este stabilit că, „*orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern*”. În contextul celor expuse, precum și întru respectarea prevederilor art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797-XIII din 02.04.1996, se impune necesitatea avizării proiectului de lege cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale de către Guvern.

Tot aici menționăm că, art.21 din Legea nr.780/2001 impune avizarea de către autoritățile instituțiilor interne și externe interesate și consultarea publică a proiectului de act legislativ elaborat, în modul stabilit de lege. Constatăm că, nota informativă nu conține careva referințe în acest sens.

2. Conform art.20 din Legea nr.780/2001, nota informativă ce însoțește proiectul de lege trebuie să includă referințe la condițiile ce au impus elaborarea proiectului, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură. Din conținutul notei informative la proiectul de lege observăm argumentarea insuficientă în partea ce ține de respectarea condițiilor impuse de lege.

3. Art.22 din Legea nr.780/2001 pentru evaluarea proiectului de act legislativ, se efectuează expertiza juridică, anticorupție, economică, financiară, științifică, ecologică și de alt gen, inclusiv în ce privește compatibilitatea cu legislația comunitară. Rezultatele expertizelor efectuate trebuie să fie reflectate în nota informativă, parte componentă a dosarului de însoțire al proiectului de lege elaborat (art.23 din Legea nominalizată).

În cazul dat observăm că, nota informativă ce însoțește prezentul proiect de lege nu conține informații privind rezultatul expertizelor efectuate, lipsesc rezultatele investigațiilor științifice, precum și avizele, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice. Tot aici constatăm lipsa proiectelor de acte legislative conexe sau lista actelor condiționate ce necesită a fi elaborate sau revizuite în legătură cu adoptarea proiectului dat așa cum prevede art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Observații de fond

1. La alineatul trei din clauza de adoptare a proiectului de lege sintagma „alin.(2)” se va substitui prin sintagma „alin.(3)”.

2. Din conținutul proiectului, precum și din nota informativă constatăm că acest proiect de lege vine să dezvolte domeniului electoral cu norme noi. Analizând conținutul proiectului, remarcăm utilizarea în textul acestuia a unor noțiuni identice cu cele din Codul electoral, într-o altă redacție, utilizând alți termeni. În acest sens menționăm art.19 lit. e) din Legea nr.780/2001 care prevede că *„terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative...; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia”*.

Atragem atenție la așa termeni ca „*candidaților la alegeri*” și „*candidat la alegeri*”, care după conținutul său sunt identici termenului de „*candidat independent*” din art.1 din Codul electoral.

Prin urmare, constatăm utilizarea în conținutul proiectului termenilor diferiți cu referință la același fenomen sau aceluiași termen pentru fenomene diferite, precum și introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect.

3. La art.1 din proiect nu este clar dacă obiectul de reglementare cuprinde perioada dintre alegeri și perioada electorală. De asemenea, nu este lămurit dacă obiectul de reglementare cuprinde toate felurile de alegeri și referendumuri.

Tot la acest articol reiterăm obiecțiile expuse la pct.2 din prezentul aviz, privind încălcarea prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001, în ceea ce privește terminologia utilizată. Considerăm că este necesar de revizuit conținutul complet a normei date în vederea expunerii textului acesteia într-o redacție concisă, clară, utilizând termenii prevăzuți de legislația în vigoare și evitând tautologiile, cum ar fi: la alin.(1) al art.1 „Prezenta lege reglementează”, alin.(2) „Prezenta lege stabilește”, alin.(3) „prezenta lege se aplică”.

Opinăm că, după conținut, alin.(2) și alin.(3) al art.1 din proiect depășesc obiectul de reglementare și urmează să se regăsească în alte articole. Astfel, după conținutul său alin.(2) al art.1 din proiect mai curînd se înglobează în textul de la art.4 „Principiile de finanțare a partidelor politice”, prin urmare propunem excluderea acestuia din conținutul art.1.

La alin.(3) sînt utilizați termeni noi „*coalițiilor politice*”, „*alianțelor*”, „*formațiuni politice*”, definirea cărora nu se conține în legislația în vigoare, nici în prezentul proiect de lege. Considerăm oportun definirea acestora.

Găgăuzia este unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova. Art.2 din Legea 344-XIII din 23.12.1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) stabilește că „*Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepțiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei și a actelor normative ale Adunării Populare (Halc Topluşu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova*”. Din norma citată conchidem că, toate actele legislative și normative ale Găgăuziei în mod obligatoriu sînt elaborate și ajustate la prevederile legislației Republicii Moldova. Atragem atenția și la prevederile de la lit. a) alin.(3) al art.72 din Constituție unde este prevăzut că sistemul electoral din Republica Moldova se reglementează prin legile organice adoptate de Parlament.

În contextul celor expuse considerăm inoportun păstrarea alin.(4) al art.1 din proiect.

4. Din conținutul art.2 din proiect se distinge că, finanțarea candidaților la alegeri vine să stimuleze participarea persoanelor fizice la alegeri în calitate de concurenți electorali, activitate care depășește obiectul prezentei legi și ține de Codul electoral. Tot aici atragem atenția la prevederile art.41 din Constituția Republicii Moldova și art.1 alin.(2) din Legea nr.294/2007 unde este statuat că, partidele politice, sînt instituții democratice ale statului de drept ce promovează valorile democratice și pluralismul politic, contribuie la formarea opiniei publice, prin înaintarea și susținerea candidaților, la alegeri și la constituirea autorităților publice, stimulează participarea cetățenilor la alegeri, participă, prin reprezentanții lor, la exercitarea în mod legal a puterii în stat.

5. La art.3 reiterăm obiecția expusă la pct.2 din aviz, constatăm necesitatea expunerii termenilor în ordine alfabetică și substituirea cuvîntului „*expresii*” prin cuvîntul „*expresiile*”.

Tot aici, cu referire la termenii definiți, menționăm următoarele.

Art.1 din Codul electoral definește un șir de noțiuni generale proprii domeniului electoral. Astfel, în conținutul normei date este definit termenul „*partide*” ca „*asociații benevole ale cetățenilor, constituite și înregistrate în condițiile Legii privind partidele și alte organizații social-politice*”.

La rîndul său, Legea privind partidele politice nr.294-XVI din 21.12.2007 la art.1 dă definiția de partide politice. Prin urmare, nu este clară necesitatea includerii acestei noțiuni și în conținutul art.3 din proiect. Observăm, că art.3 din proiect reproduce și alte noțiuni, deja definite în Codul electoral, spre exemplu, noțiunea de „*campanie electorală*”.

În vederea evitării neconcordanțelor/neclarităților în cadrul legal menționăm că, normele tehnicii legislative impun respectarea anumitor reguli: în cazul în care proiectul de act legislativ cuprinde prevederi din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se face trimitere la ele (art.18 alin.(3) Legea nr.780/2001), precum și utilizarea în conținutul actelor legislative elaborate a terminologiei constante (art.19 din Legea nr.780/2001).

Totodată, constatăm că în textul proiectului sînt utilizați termeni noi, dar care nu au fost definiți la art.3 – „*coalițiilor politice*”, „*alianțelor*”, „*formațiuni politici*”, „*mandatar financiar*” (art.26 alin.(9), art.31-32), „*alegeri comune*” (art.36) „*declarație de conformitate*” (art.40).

Art.1 alin.(4) din Legea nr.294/2007 stabilește că „*în vederea realizării voinței politice, partidele se pot afilia la organizații politice internaționale*”. Reieșind din faptul că fiecare partid politic din Republica Moldova poate să se alieze cu o organizație politică internațională nu vedem necesitatea definirii în conținutul proiectului de lege a termenului de „*partidul politic asociat*”.

Considerăm că necesită a fi revăzute și noțiunile „*finanțare directă*” și „*finanțare indirectă*”.

Cu referire la termenii „*susținerea materială*”, „*finanțarea partidului politic*” și „*finanțarea campaniilor electorale*” remarcăm că, sintagma „*în altă formă*”, și respectiv sintagma „*prin alte forme*” din conținutul acestor definiții, permit excepții potențial coruptibile și admit interpretări abuzive.

Reieșind din cele expuse semnalăm necesitatea revizuirii conținutului art.3 (a termenelor, precum și textelor definirii acestora) în vederea ajustării la exigențele tehnicii legislative.

6. Principiile expuse în conținutul art.4 din proiect sînt norme generale cu caracter declarativ.

Proiectul de lege supus examinării vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale. Reieșind din conținutul titlului art.4 constatăm că normele menționate se referă doar la finanțarea partidelor politice. În acest caz, nu este clar cum rămîne cu principiile de finanțare a campaniilor electorale, precum și controlul respectării legislației privind finanțarea?

7. Conform art.18 lin.(3) din Legea nr.780/2001 norma deja existentă în legislație nu se reproduce dar se face trimitere la ea. Din aceste considerente opinăm, că ar fi oportun ca art.5 (care reproduce întocmai prevederile art.24 din Legea nr.294/2007) să fie exclus din conținutul proiectului de lege și să fie păstrat în conținutul Legii nominalizate.

Cu referire la sintagmele „*poate deține*”, „*are dreptul să dispună*” și „*poate desfășura*” (art.5 din proiect), menționăm că, după conținutul său acestea poartă un caracter venal, determinarea competenței în acest mod admite interpretări abuzive. În vederea respectării exigențelor tehnicii legislative propunem revizuirea sintagmelor citate.

La alin.(3) al art.5 din proiect este prevăzut că, „*partidul politic poate desfășura activități comerciale permise de legislație*”. Ținem să menționăm că, în redacția actuală norma dată permite partidelor politice desfășurarea tuturor activităților economice reglementate de legislația Republicii Moldova în vigoare, fapt ce vine în contradicție cu statutul, scopul și principiile stabilite pentru partidele politice. Tot aici atragem atenția la sintagma „*activități comerciale*”. Actualmente, Legea nr.294/2007 operează cu termenul de „*activitatea economică*”, acest termen este utilizat și de art.188 din Codul civil nr.1107/2002. Conform normelor tehnicii legislative terminologia utilizată în actele legislative trebuie să fie constantă și uniformă (art.19 din Legea nr.780/2001), astfel în vederea evitării unor eventuale neclarități propunem substituirea la art.5 alin.(3) cuvântului „*comerciale*” cu cuvântul „*economice*”.

8. Actualmente legislația fiscală se compune din Codul fiscal și din alte acte normative adoptate în conformitate cu acesta (alin.(1) art.3 din Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997). Astfel, Codul fiscal este actul legislativ principal care în conținutul său stabilește principiile generale ale impozitării în Republica Moldova. Tot prin acesta sînt reglementate relațiile ce țin de executarea obligațiilor fiscale, impozitele și taxele generale de stat, scutirile sau alte înlesniri, ce vizează exercitarea obligațiilor fiscale. În contextul celor expuse, reieșind din prevederile art.180-181 din Codul Civil al Republicii Moldova nr.1107/2002, art.52 din Codul fiscal nr.1163/1997, propunem de a exclude alin.(3) din conținutul art.6 din proiect.

La alin.(4) al art.6, considerăm că după conținutul său alin.(4) mai curînd se înglobează în conținutul art.7 din proiect.

9. La art.3 „*susținere materială*” este definită drept „*acordarea sprijinului ce poate fi evaluat în bani, în altă formă decît finanțare directă și indirectă*”. În conținutul proiectului, însă observăm că se utilizează termenul „*susținere materială sub orice formă*” (art.7 din proiect). Reieșind din definiția termenului nominalizat și întru respectarea exigențelor tehnicii legislative, propunem de a exclude din conținutul art.7 sintagma „*sub orice formă*”.

În vederea respectării prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001 ce vizează termenii utilizați reiterăm obiecțiile expuse la pct.2 din aviz referitor la termenul „*candidaților la alegeri*”. Totodată, remarcăm că, nu este clar ce se are în vedere prin termenul „*aleșilor*”.

Cu referire la excepția prevăzută la lit. a) al art.7, privind dreptul organizațiilor politice internaționale de a finanța partidele politice afiliate din Republica Moldova, apare întrebarea cum norma dată corelează cu prevederile lit. o) al aceluiași articol unde este prevăzută interzicerea finanțării partidelor politice de către „*o persoană juridică cu capital străin sau care conține capital străin*” (ținînd cont de faptul că conform statutului său organizația politică internațională poate fi persoană juridică).

La art.7 lit. f) cuvîntul „fiscal” se va substitui prin sintagma „conform Codului fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997”.

Ținînd cont de textul normelor art.7 considerăm că, în conținutul acestuia ar fi potrivit de remarcat că, sumele obținute cu încălcarea prevederilor articolului dat se confiscă și se fac venit la bugetul de stat.

10. La alin.(1) al art. 8 este prevăzut că „*partidul politic suportă toate cheltuielile din contul patrimoniului său*”. Ulterior la alin.(2) al art.8 este prevăzut că „*unele cheltuieli pot fi suportate din contul bugetului de stat sau de către alte persoane.*” Considerăm că normele date se contrazic reciproc.

Totodată, remarcăm că finanțarea de la bugetul de stat se face nu „*uneori*” după cum e prevăzut la alin.(2), dar anual (alin.(1) al art.11 din proiect).

În contextul celor expuse norma dată necesită a fi revizuită.

11. La art.9 alin.(1) nu este clar ce se are în vedere prin sintagma „*rapoarte specifice în condițiile legii*”. Tot aici menționăm, că nu sînt specificate autoritățile cărora partidele politice urmează să le prezinte rapoartele întocmite. Totodată, cu referire la conținutul art.9 opinăm că, întru evitarea situațiilor confuze ar fi binevenit ca în textul normei să fie concretizate tipurile de rapoarte care trebuie prezentate de către partidele politice, precum și termenul de prezentare a acestora.

Alin.(2) al art.9 prevede că „*toate veniturile vor fi reflectate în contabilitate la valoarea justă și stabilită în condițiile legii*”. Considerăm că această normă necesită redactată și ajustată la prevederile art.19 din Legea nr.780/2001. Conform art.6 din proiect, finanțarea de la bugetul de stat face parte din veniturile partidelor politice. Astfel, ținînd cont de prevederile alin.(2) al art.9 din proiect nu este clar necesitatea normei de la alin.(3). Tot aici remarcăm, în mod repetat, instabilitatea utilizării termenilor: „*finanțare din bugetul de stat*”, în altă normă întîlnim „*alocațiile din bugetul de stat*”.

12. Ținînd cont de titlul art.10 din proiect „*Aplicarea normelor față de candidați la alegeri*” nu este clar tangența acestuia cu prevederile de la alin.(2)-(4) al aceluiași articol.

Readresăm obiecția expusă la pct.2 din aviz în vederea utilizării termenilor „*ales*”, „*alesul local care desfășoară activitatea politică*”. Tot aici, referitor la termenii din art.10 constatăm încălcarea prevederilor art.19 lit. e) din Legea nr.780/2001 prin utilizarea în titlul articolului termenul de „*candidați la alegeri*” iar la alin.(2) – „*candidații la alegeri*”.

Atragem atenția la sintagma „*normele prezentului capitol*” de la alin.(1) și (5) al art.10. Din conținutul textului art.10 nu este clar la care capitol se face referință.

Referitor la conținutul alin.(2) al art.10 apare întrebarea de ce doar candidații la alegeri „*vor ține evidența separată a patrimoniului utilizat în campania electorală*”? Cum rămîne cu partidele politice?

Din conținutul alin.(3) putem observa că restricția „*să propună alegătorilor bani, să distribuie cu titlu gratuit bunuri materiale, inclusiv din ajutoare*”

umanitare sau din alte acțiuni de binefacere” vizează doar „candidatului la alegeri” nu și alți concurenți electorali (partidele politice sau blocurile electorale). Totodată nu este clar care sunt sancțiunile ce vor fi aplicate în cazul nerespectării.

La alin.(4) al art.10 apare întrebarea: cum se procedează cu alocațiile primite din partea statului? Ele tot devin proprietate privată a candidatului la alegeri?

Considerăm că, întru evitarea confuziilor în cadrul legal, la art.10 din proiect, este necesar de revizuit termenii utilizați, de concretizat trimiterile, precum și de corelat titlul articolului cu conținutul acestuia.

13. Ținând cont de prevederile art.11 și art.12 considerăm binevenit ca acestea să fie expuse într-un singur articol.

Reieșind din titlul art.12 „*Finanțarea directă din bugetul de stat*”, se presupune că trebuie să urmeze o normă prin care să fie stipulată/reglementată și finanțarea indirectă a partidelor politice de la bugetul de stat. Acest fapt nu este regăsit în proiect în acest caz nu este clar care este necesitatea efectuării specificării în titlul acestei norme, prin sintagma „*finanțare directă*”.

Tot aici remarcăm că, în conținutul art.3 din proiect este dată definiția de „*finanțare indirectă*”, însă în conținutul proiectului dat nu au fost observate care va norme ce ar reglementa acest gen de finanțare.

La art.12 alin.(1) întru evitarea unor interpretări eronate considerăm, că ar fi binevenit de definit termenul „*autorități eligibile*” în conținutul proiectului de lege la art.3, sau de enumerat exact care sunt aceste autorități.

Cu referire la specificarea expusă la alin.(2) al art.12 – „*dar nu mai mult de 50% pentru un partid din suma totală alocată*”, menționăm că, din conținutul normei date nu este clar cum totuși se va proceda în cazul în care în baza repartizării (conform procedurii stabilite) unui partid politic îi va reveni 50% din suma alocată sau mai mult?

În vederea respectării normelor tehnicii legislative, precum și a prevederilor lit. e) art.19 din Legea nr.780/2001 reiterăm observațiile privind utilizarea uniformă a termenilor din conținutul actului legislativ elaborat și atragem atenția la termenul „*formațiunilor politice*”.

Referindu-ne la norma de la alin.(4) art.12 menționăm, că din conținutul acesteia nu este clar dacă ea se referă la toate partidele din Republica Moldova, înregistrate conform procedurii prevăzute de legislația în vigoare, sau doar la acelea partide politice ce au participat la scrutinele electorale organizate dar nu au acumulat voturile necesare. Tot aici propunem de a concretiza ce se are în vedere prin sintagma „*în mod egal*”. Din practică, se cunoaște că nu toate partidele politice înregistrate în mod oficial, participă activ la viața politică din republică, iar susținerea financiară a unor partide pasive, considerăm că este inefficientă și injustă.

În contextul prevederilor art.12, ținând cont de practica internațională și tendința actuală de a asigura drepturi egale dintre bărbați și femei în sfera politică, economică, socială etc. remarcăm, că există state care acordă subvenții suplimentare din bugetul de stat pentru partidele politice care promovează femei pe

listele electorale. Astfel, statul motivează partidele politice de a promova femeile în viața politică.

14. Cu referire la autoritățile vizate în art.13 alin.(3), propunem de a include în această normă, la autoritățile cu dreptul de a se adresa Curții de Apel, și Ministerul Justiției, reieșind din competențele funcționale a acestuia.

Propunem de a exclude alin.(4) din conținutul art.13 din proiect, deoarece considerăm că prevederile acestuia repetă textul introductiv de la alin.(1) al aceluiași articol.

15. La alin.(1) al art.14 este prevăzut că suspendarea acordării alocațiilor de la bugetul de stat poate fi efectuată pentru încălcarea normelor vizând transparența și rapoartele financiare. Considerăm că, drept temei pentru suspendarea acordării poate servi și utilizarea veniturilor provenite din alocațiile de la bugetul de stat în alte scopuri decât cele prevăzute de art.13 din prezentul proiect de lege. Dat fiind faptul că suspendarea acordării alocațiilor de la bugetul de stat se va face printr-o hotărîre a organelor competente, considerăm că și ridicarea acestei suspendări urmează a fi efectuată printr-o hotărîre a organului care a aplicat-o (doar după înlăturarea încălcărilor invocate), acest fapt reiese și din conținutul alin.(5) al art.14. Din aceste considerente propunem de a exclude la alin.(1) al art.14 sintagma „*pînă la îndeplinirea cerințelor legale*”.

La alin.(3) al art.14 considerăm că ar fi binevenit de specificat din ce moment urmează să se calculeze termenul de 15 zile.

Din conținutul normei art.14 nu este clar din ce moment se suspendă acordarea alocațiilor din bugetul de stat, din momentul notificării partidului politic și acordarea termenului de remediere a acestora sau din momentul expirării termenului acordat pentru a înlătura neregulile depistate.

La alin.(5) al art.14 este prevăzut că „*în termen de 10 zile de la notificarea scrisă a partidului politic privind remedierea încălcărilor constatate, Comisia Electorală Centrală se pronunță asupra ridicării suspendării*”. Totodată, există posibilitatea, ca în urma examinării notificării scrise parvenite de la partidul politic, Comisia Electorală Centrală să constate că încălcările invocate nu au fost remediate sau au fost remediate, dar în măsura solicitată. Cum se va proceda în acest caz?

16. Lit. d) alin.(1) al art.15 prevede că partidul politic pierde dreptul la alocații din bugetul de stat dacă „*a fost aplicată sancțiunea privind lipsirea de dreptul la alocații, inclusiv pentru încălcarea normelor privind finanțarea partidelor politice*”. Din norma citată, nu este clar care este necesitatea specificării expuse prin sintagma „*inclusiv pentru încălcarea normelor privind finanțarea partidelor politice*”. În acest context, sintagma „*a fost finanțat cu încălcarea prevederilor legale*” (lit. e) alin.(1) al art.15) totalmente se înglobează în conținutul sintagmei „*încălcarea normelor privind finanțarea partidelor politice*” (lit. d) al aceiași norme).

17. După conținutul său normele de la art.16 ar putea fi incluse în textul altor articole, iar articolul exclus din proiect. Astfel, alin.(1) ar putea fi inclus în conținutul art.12, alin.(2) la art.14, alin.(3)-(4) – art.15, alin.(5) la art.14 și respectiv art.15.

18. Art.17 din proiect, atragem atenția la recomandările expuse de către experții GRECO în Runda a treia de evaluare. La pct.67 experții au remarcat, că legislația în vigoare nu fixează nici limite și nici restricții referitor la cotizațiile de membru, prin urmare partidele au posibilitatea să-și autorizeze membrii să depună sume mai mari decât cotizațiile statutare. În acest mod, reglementările privind donațiile pot fi evitate prin plata unor cotizații mai mari. În această ordine de idei, se observă necesitatea stabilirii în cadrul legal a unor cotizații în mărime fixă.

19. La alin.(2) al art.18 din proiect se propune publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova doar a „*listei membrilor de partid care au plătit într-un an cotizații a căror valoare însumată depășește valoarea scutirii personale a unei persoane fizice rezidente pentru anul respectiv*”. Considerăm că, în vederea respectării principiilor de bază a finanțării partidelor politice – asigurarea transparenței – lista trebuie să cuprindă toți membrii de partid ce au achitat cotizațiile, precum și mărimea acestora.

20. La art.19 alin.(2) dorim să atragem atenția la recomandarea GRECO de la pct.70 unde se face referire la modalitatea de colectare a donațiilor. Experții remarcă importanța donațiilor ca sursă de finanțare a partidelor politice, și de faptul că, frecvent donațiile importante sunt efectuate în numerar, fapt ce împiedică exercitarea justă a controlului. Prin urmare, se recomandă de a favoriza recurgerea la modalități de vărsăminte a donațiilor pentru partidele politice utilizându-se în principiu sistemul bancar pentru a asigura trasabilitatea acestora.

În contextul reglementărilor de la norma art.19 menționăm că, nu este clar de ce la alin.(3) este stabilit că se vor considera donații „*Reducerile de preț care depășesc 50% din valoarea bunurilor sau serviciilor*”, și cum urmează a fi calificate reducerile până la de 50%? Din practica internațională menționăm că, conform art.6 din Legea nr.334 din 17 iulie 2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale (legea României) „*reducerile de preț care depășesc 20% din valoarea bunurilor sau serviciilor oferite partidelor politice și candidaților independenți se vor considera donații*”. În Republica Macedonia, orice vânzare de bunuri și prestarea de servicii pentru partidele politice **sub preț de piață** se consideră donație. În acest caz, vânzătorul de mărfuri, furnizorul de servicii, au obligația de a informa partidul politic cu privire la valoarea bunurilor vândute sau al serviciilor prestate, iar diferența dintre prețul pieței și prețul care a fost achitat se consideră donație.

La alin.(6) este necesar de specificat clar la care lege se face trimitere.

21. Remarcăm necesitatea redactării alin.(3) al art.20 întru ajustarea acestuia la exigențele tehnicii legislative. Astfel, atragem atenția la sintagma „dar doar în limitele prevăzute de prezenta lege, și doar prin intermediul instituțiilor bancare din Republica Moldova”.

În vederea respectării normelor tehnicii legislative propunem ca, categoriile de persoane vizate la alin.(4) al art.20 din proiect - „care au datorii exigibile mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetul local sau la fondul asigurării obligatorii de asistență medicală”, să fie incluse în conținutul art.7, reieșind din conținutul și obiectul de reglementare al acestuia și prin urmare, excluse din art.20. Tot aici, apare întrebarea privind temeiul aplicării termenului special „de 60 de zile”.

Alin.(5) stabilește răspunderea donatorului în cazul nerespectării prevederilor alin.(4) al prezentului articol, și actul prin care acesta își asumă această răspundere. Constatăm, că din conținutul acestei norme, nu este clar care va fi sancțiunea aplicată față de donator.

În vederea evitării unor interpretări eronate, considerăm oportun de specificat expres în conținutul proiectului de lege ce se are în vedere prin sintagma „*bunuri materiale*” prevăzută la alin.(6) al art.20.

22. Textul alin.(1) al art.21 urmează a fi conformat la prevederile art.19 lit. a) din Legea nr.780/2001, a se vedea sintagma „salarii medii lunare pe economia prognozat pe anul respectiv”.

Nu este clar ce se are în vedere prin sintagma „*persoane juridice controlate direct sau indirect*” în sensul normei de la alin.(3) al art.21.

La art.19 alin.(1) lit. b) din proiect este prevăzut că donații în alte bunuri constituie serviciile acordate cu condiții mai favorabile decât valoarea comercială (de piață), și achitarea unor bunuri și servicii utilizate de partid. Din aceste considerente, nu este clar de ce la alin.(4) al art.21 se face referire doar la serviciile prestate cu titlu gratuit.

În contextul plafoanelor stabilite la alin.(1) și (2) al art.21 din proiect, în ceea ce privește suma maximă a donațiilor, dorim să atragem atenția asupra faptului că se poate întâmpla ca într-un an bugetar să aibă loc două scrutine electorale. De aici apare întrebarea, dacă în acest caz plafoanele rămân aceleași sau pot fi modificate?

Tot aici, cu referire la mărimea plafonului donațiilor, menționăm că în opinia experților GRECO, precum și a unor experți naționali, ce s-au expus asupra acestui subiect, aceasta constituie mărimea extrem de înaltă (în contextul social și economic al Republicii Moldova) pentru donațiile parvenite pentru donatorii potențiali. Astfel, se recomandă micșorarea plafoanelor pentru donații (constatăm că proiectul supus avizării repetă întocmai mărimile donațiilor prevăzute de art.26 din Legea nr.294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice).

23. Cu referire la prevederile alin.(2) al art.22 „*Partidul politic trebuie să restituie donația interzisă de lege*”, considerăm că necesită a fi redactată întru ajustarea la exigențele art.19 lit. a) din Legea nr.780/2001 (nu suntem de acord cu

termenul „donația interzisă”). Totodată, norma sus-citată obligă partidul politic să **restituie** donațiile obținute cu încălcarea prevederilor prezentei legi. În acest caz, constatăm neconcordanța dintre normele proiectului de lege, deoarece la art.6 alin.(4) din proiect este prevăzut că donațiile primite cu încălcarea prezentei legi **„se confiscă și se fac venit la bugetul de stat”**.

Obiecția dată o adresăm și sintagmei „*inclusiv restituirea acestora*” de la alin.(5) al art.22.

24. Conform art.18 alin.(2), lista membrilor de partid care au plătit cotizații a căror valoare însumată depășește valoarea scutirii personale a unei persoane fizice rezidente pentru anul respectiv, conform Codului fiscal al Republicii Moldova trebuie să cuprindă mai multe elemente identice celor enumerate la alin.(3) al art.23 cu excepția unui singur - codului personal.

Tot la art.23 din proiect opinăm că, în vederea asigurării transparenței în procesul controlului financiar al activității partidelor politice, este important ca în actele acestuia să fie elucidate toate acțiunile, activitățile și cheltuielile întreprinse. Astfel, pe lângă cotizații și donații este important ca în mod corespunzător, în documentele contabile să fie reflectate, cheltuielile de personal, destinate recompensării staff-urilor și agitatorilor, care reprezintă venituri ale persoanelor fizice și în mod normal ar trebui supuse impozitării, acordarea serviciilor prestate în condiții avantajoase. Elucidarea acestor activități/acțiuni în actele contabile ale partidelor politice și publicarea lor pentru ale face accesibile publicului larg ar asigura transparența și executarea justă a cadrului legal.

Atragem atenția la sintagma „*și a altor informații*” (alin.(3) al art.23 din proiect) care în redacția dată admite interpretări abuzive.

25. Cu referire la textul art.24 din proiect remarcăm conținutul ambiguu al acestuia care poate admite interpretări abuzive. Considerăm că, posibilitatea oferită partidelor de a realiza venituri din activitățile stipulate la alin. (2), contravine scopului nelucrativ al partidelor politice. Editarea, realizarea și difuzarea publicațiilor ori a altor materiale de propagandă și cultură politică sînt activități editoriale, în esență, comerciale. Acestea ar putea fi permise doar în cazul în care - realizarea și difuzarea organului propriu de presă și a materialelor pentru propagandă proprie. Activitatea de organizare de întruniri și seminarii cu tematică politică, economică sau socială este o activitate nelucrativă, motiv pentru care nu ar fi să fie aducătoare de venit, deci - comercială. Organizarea de manifestări de agrement, culturale, distractive, sportive sau alte manifestări de masă este o activitate specifică unor entități comerciale și nu ar trebui să aducă profit partidului-organizator. Este absolut confuză noțiunea de "*serviciile interne în cadrul partidului*", astfel aceasta putînd să fie interpretată echivoc/abuziv. Tot atît de neclar este cum un partid ar putea să aibă venituri din închirierea spațiilor pentru conferințe sau acțiuni social-culturale și pentru organizarea birourilor parlamentare, dacă aceasta, în fapt, presupune cheltuieli din partea partidului.

Cu referire la sintagma „*activitatea comercială*” utilizată în conținutul proiectului menționăm că, la art.180, art.181 alin.(2) și a art.188 din Codul Civil nr.1107/2002 se utilizează sintagma „*activitatea economică*”. Prin urmare, obiectăm necesitatea ajustării prevederilor proiectului la exigențele art.19 alin.(1) lit. e) din Legea nr.780/2001.

Ținând cont de cele expuse și de conținutul art.24 din proiect constatăm vizibila concurență dintre normele de drept existente și cele propuse în proiect. Astfel, în vederea evitării unor eventuale neclarități considerăm că este necesar de a revizui conținutul normei de la art.24 din proiect, reieșind din statutul, scopul și obiectivele unui partid politic.

26. Referitor la conținutul Capitolului V, reiterăm obiecția în privința termenilor „*candidaților la alegeri*” și „*aleșilor*”. Considerăm că, acestea vin în contradicție cu legislația în vigoare, prevederile art.19 lit. e) din Legea nr.780/2001, prin urmare necesită a fi revăzute și ajustate la exigențele tehnicii legislative.

Tot aici, dacă ținem cont de titlul Capitolului III „Finanțarea partidelor politice din bugetul de stat”, titlul Capitolului IV „Finanțarea partidelor politice din sursele private” și titlul Capitolului V „Finanțarea candidaților la alegeri și a aleșilor” conchidem, că subiecții vizați în Capitolul III și Capitolul IV nu fac parte din subiecții vizați în Capitolul V din proiect. Totodată, prin conținutul său, art.25 stabilește norme aplicabile atât pentru partidele politice cât și pentru candidații independenți.

În concluzie, subliniem necesitate revizuirii termenilor utilizați, a conținutului și a structurii Capitolului V, în ansamblu.

Opinăm că, în vederea asigurării unei realizări eficiente și juste a obiectivelor propuse prin prezentul proiect de lege, ar fi binevenit ca modul de distribuire și de folosire a mijloacelor financiare, precum și modul de publicare a raportului privind gestionarea sumei alocate, să fie reglementate prin lege.

27. Art.1 din Codul electoral stabilește că, locurile speciale de afișaj electoral sînt locurile special amenajate pentru afișaj electoral, amplasate într-o localitate. Pornind de la această normă, ținînd cont de titlul articolului 26 – „*Accesul la serviciile de radio și de televiziune*”, nu este clar locul sintagmei „*locurile de afișaj electoral*” în textul alin.(1) și (6) al acestui articol. Aceiași obiecție o adresăm și la prevederile alin.(7) și (8) din norma sus menționată.

Cu referire la art.26 alin.(1), menționăm că acest drept este deja garantat de cadrul legal existent, (art.46 alin.(1) din Codul electoral), iar conform art.18 alin.(3) din Legea nr.780/2001 „*în cazul în care proiectul actului legislativ cuprinde prevederile din legislația în vigoare, acestea, de regulă, nu se reproduc, dar se fac trimitere la ele*”.

Nu sîntem de acord cu formularea normei de la alin.(4) al art.26 și anume a sintagmei „*sînt obligați*”. Considerăm că, oferirea spațiului publicitar concurenților electoral constituie un drept al radiodifuzorilor și nu o obligație. Totodată, oferind

termenul de 5 zile, în conținutul normei nu este prevăzut ce se întâmplă în cazul în care radiodifuzorul nu se încadrează în acest termen.

Nu este clar ce se are în vedere prin sintagma „*Candidatul la alegeri stabilește liber radiodifuzorii*” de la alin.(6) al art.26.

Analizând conținutul art.26 în ansamblu constatăm că în textul acestuia sînt incluse unele norme care nu se încadrează în conținutul titlului articolului dat, altele reproduc normele deja existente în cadrul legal. Spre exemplu nu este clară tangența alin.(10) al art.26 cu titlul acestui articol.

În contextul obiecțiilor invocate mai sus, precum și întru evitarea unor eventuale neclarități, constatăm necesitatea revizuirii titlului și conținutului art.26 din proiect.

28. Art.27 alin.(1)-(2) reproduce prevederile art.38 din Codul electoral, în aceste condiții reiterăm obiecțiile expuse mai sus la acest capitol.

Alin.(3) al art.27 nu conține norme în ceea ce privește condițiile de finanțare, și are un alt obiect de reglementare, din aceste considerente propunem excluderea acestei norme din conținutul articolului dat.

Din conținutul normei de la art.27 observăm, că prevederile acestuia mai degrabă se încadrează într-un articol ce ar reglementa modul de supraveghere, declarare a veniturilor candidaților la alegeri, dar nicidecum la „*condițiile de finanțare*”, fiindcă în conținutul normei date nu am sesizat nici o condiție în acest sens.

29. Alin.(1) art.28 „Modul de susținere financiară a candidaților la alegeri (Fond electoral)” – nu este clar ce se are în vedere prin sintagma „*acordul prealabil al acestuia*”, este vorba despre un acord dat înscris sau verbal?

La alin.(4) opinăm că sintagma „*scopuri personale*” este ambiguă și admite interpretări abuzive. Dat fiind faptul că, prin conținutul său a doua propoziție de la alin.(4) al art.28 repetă prevederile alin.(3) al art.10, în vederea evitării repetărilor în conținutul actului legislativ, propunem de a exclude propoziția „*Candidaților la alegeri li se interzice să propună alegătorilor bani, cadouri să distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoarele umanitare sau din alte acțiuni de binefacere*” din conținutul art.28 din proiect.

Cu referire la lin.(5) al art.28, menționăm că, în vederea elucidării și transparenței procesului de control, precum și întru evitarea anumitor abuzuri, considerăm că în conținutul actului legislativ urmează a fi reglementate în mod expres condițiile și cazurile cînd Comisia Electorală Centrală ar putea cere Curții de Conturi sau Inspectoratului Fiscal de Stat de pe lîngă Ministerul Finanțelor efectuarea unui control al surselor de venit, al corectitudinii evidenței și folosirii conform destinației banilor de către candidat la alegeri.

La alin.(6) al art.28 în vederea realizării sarcinilor prevăzute la norma dată sînt vizate două organe electorale Comisia electorală Centrală și consiliile electorale de circumscripție. Considerăm că în vederea evitării unor confuzii și neclarități în conținutul normei date ar fi binevenit de stipulat expres de

competența căreia din autorități va ține realizarea sarcinilor puse. Tot aici remarcăm, deferența dintre termenii prevăzuți la alin.(6) al art.28 și termenii de la alin.(1) al art.42, și obiectăm realitatea posibilității de realizarea a acestora.

30. La art.29 nu este clar sensul și legătura dintre titlul articolului și conținutul acestuia.

31. Cu referire la restricțiile privind finanțarea în campania electorală prevăzute la alin.(1) al art.30, menționăm că nu este clar de ce în conținutul acesteia nu se face trimitere direct la art.7 din proiect, dar la art. 20 care la rândul său face trimitere la art.7.

Tot aici la alin.(4) cuvântul „*candidat*” se va substitui prin cuvântul „*candidatul*” iar cuvântul „*mandatar*” prin cuvântul „*mandatarul*”. Cu referire la sintagma „*acceptat și/sau a utilizat intenționat finanțarea din străinătate*”. Apare întrebarea: dar în cazul în care au utilizat neintenționat? Mai mult ca atât, constatăm în mod repetat reproducerea în conținutul proiectului de lege a normelor deja existente în cadrul legal, în cazul dat (alin.(2) art.36 și alin.(4) al art.69 din Codul electoral).

32. Nu este clar locul și rolul Secțiunii 4. Ținând cont de prevederile art.144 și art.180 din Codul electoral, unde sunt prevăzuți subiecții care pot iniția un referendum, și de prevederile prezentului proiect de lege (de subiecții finanțării vizați în conținutul acestuia) considerăm că în condițiile date prevederile art.33 din proiect sînt inaplicabile.

Tot aici, reieșind din faptul că Secțiunea 4 din Capitolul V conține doar un singur articol - art.33, atragem atenția la prevederile lit. a) alin.(1) al art.33 din Legea nr.780/2001 unde este stabilit că „*articolele se pot grupa în secțiuni*”. Prin urmare, conform normei sus-citate, un articol nu poate constitui o secțiune.

33. Codul electoral al Republicii Moldova determină două tipuri de referendumuri: referendum republican (art.143-174) și referendum local (art.176-202). În acest context, la art.35 din proiect cuvântul „*naționale*” se va substitui prin cuvântul „*republicane*”.

Ținând cont de titlul Capitolului V „*Finanțarea candidaților la alegeri și a aleșilor*” nu este clar de ce Secțiunile 4 „*Finanțarea referendumului*” și art.35 „*Limită maximă a cheltuielilor la referendum*” din Secțiunea 5 fac parte din conținutul acestui Capitol.

34. Cu referire la conținutul art.36 ținem să menționăm că, legislația națională în vigoare nu prevede termenul „*alegeri comune*”.

Tot aici, considerăm că în conținutul normei se conțin prevederi potențial coruptibile, cum ar fi „*mai multe funcții*”, „*pot fi stabilite la valoarea cea mai mare*”.

35. La art.37 alin.(2) nu este clar ce se are în vedere prin cuvântul „alesul”.

36. La art.38 este stabilit obligația partidelor politice de a publica în Monitorul Oficial al Republicii Moldova alin.(1): „a) lista persoanelor fizice și juridice care au făcut într-un an fiscal donații a căror valoare cumulată depășește suma de 5000 lei; b) lista membrilor care au plătit într-un an fiscal cotizații a căror valoare însumată depășește valoarea scutirii personale a unei persoane fizice rezidente pentru anul respectiv, conform Codului fiscal al Republicii Moldova, c) cuantumul total al veniturilor provenite din alte surse de finanțare”. Atragem atenție că norma sus citată repetă prevederile alin.(2) al art.18 din proiect.

37. La alin.(4) al art.41 se conțin prevederi referitor la donații, bunuri, venituri, etc., dar nu se conțin prevederi despre serviciile prestate partidelor politice. Considerăm că este important de stipulat ca în raportul prezentat să fie înserată sursa/proveniența veniturilor donate. Totodată, opinăm că, în vederea realizării recomandărilor experților internaționali și asigurarea creării unui cadru legislativ progresiv în conținutul normelor trebuie să fie specificate exigențele în cea ce privește informația privitor la entitățile legate, direct sau indirect, de un partid politic, informațiile privitor la donațiile oferite în altă formă decât bănească, inclusiv serviciile prestate în condițiile avantajoase.

38. Cu referire la sintagma „sau nu sunt depline” considerăm că, în vederea evitării anumitor abuzuri în conținutul art.42 ar trebuie să fie fixate exact circumstanțele care să justifice solicitarea Comisiei Electorale Centrale în condițiile alin.(5) al art.42.

39. Cu referire la conținutul Capitolului VII și în special al Secțiunii 1 din acesta ținem să menționăm.

La pct.75 din Raportul de evaluare GRECO în Runda trei, este abordată problema independenței organelor de control. Se menționează că ar fi de dorit ca acest control să fie exercitat de un mecanism independent, care ar dispune de competențe și resurse suficiente pentru a proceda la supravegherea substanțială și completă. În aceste condiții experții GRECO recomandă „de a acorda un mandat, cât și împuterniciri adecvat și resurse suficiente unui organ central independent, asistat, după caz, de alte autorități, pentru ai permite exercitarea unui control eficient, de a ancheta și a asigura punerea în aplicare a reglementărilor finanțării politice”. Din conținutul proiectului de lege putem observa că, autorul propune de a desemna drept autoritate abilitată de a efectua controlul respectării prevederilor legii privind finanțarea partidelor politice, candidaților la alegeri etc. - Comisia Electorală Centrală.

Reieșind din prevederile legislației în vigoare, constatăm că competențele actuale ale Comisiei Electorale Centrale se limitează la perioada electorală stabilită în condițiile Codului electoral. Includerea în conținutului proiectului de lege a unor

competențe noi în mod obligatoriu trebuie corelate cu prevederile legislației în vigoare, în vederea evitării unor eventuale neclarități.

40. Cu referire la art.44 obiectăm neconcordanța dintre titlul articolului și conținutului acestuia în ansamblu.

Din alin.(3) art.44 observăm că prin prezenta normă se propune selectarea persoanei ce va ocupa funcția de șef al Direcției de control financiar în baza la două acte care se conțin norme pentru două categorii de funcționari de ranguri diferite. Astfel, observăm că, conform lit. a) alin.(3) art.44 din proiect, funcția de șef a Direcției de control poate fi ocupată de o persoană care întrunește condițiile stabilite de Legea nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții demnitate publică, iar concursul în vederea ocupării funcției se organizează în condițiile Legii nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Din aceste considerente nu este clar, care pînă la urmă va fi statutul funcției de șef al Direcției de control financiar?

Întru respectarea normelor tehnicii legislative propunem excluderea din conținutul art.44 a sintagmelor „*poate fi*”, „*poate ocupa*”, „*va stabili*”, care poartă un caracter tranzitoriu, și expunerea prevederilor articolului respectînd exigențele art.19 din Legea nr.780/2001.

Din conținutul alin.(6) al art.44 nu este clar ce se are în vedere prin sintagma „cu respectarea Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”, la care prevederi din cadrul Legii nr.158/2001 face trimitere autorul? Comunicăm că, modul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției publice este reglementat de art.29 din Legea nr.158/2008, care în conținutul său face trimitere la art.8 din aceeași Lege. Art. 8 din Legea nr.158/2008 la rîndul său conține unele exigențe care concurează cu prevederile art.44 alin.(3)-(6), în ceea ce privește condițiile de ocupare a funcției vacante, criteriile de selectare, modul de organizare a comisiei speciale.

La alin.(7) al art.44 sunt menționate atribuțiile exclusive ale șefului Direcției de control, pentru „*atribuții exclusive*” acestea poartă un caracter prea general, formularea este ambiguă și admite interpretări abuzive.

Tot aici, ținînd cont de specificul activității Direcției nominalizate mai sus constatăm că, proiectul de lege nu conține norme ce ar viza statul de personal al Direcției de control, criteriile de selectare a personalului, sursele de salarizare, precum și incompatibilitățile pentru funcțiile date.

În contextul celor expuse remarcăm necesitatea revizuirii conținutului art.44 în vederea eliminării neconcordanțelor elucidate și ajustarea acestuia la normele tehnicii legislative.

41. Analizînd conținutul art.45, în mod repetat, constatăm concurența dintre normele de drept existente în cadrul legal în vigoare și prezentul proiect de lege.

Atragem atenția asupra unor sintagme din conținutul art.45, cum ar fi „*alte atribuții de control*” de la lit. i) alin.(1), și sintagma „dispune de drept de acces la

informațiile și registrele de baze de date, inclusiv cu caracter personal” alin.(2) al art.45, considerăm că normele date admit interpretări abuzive.

42. Constatăm utilizarea frecventă în conținutul normelor art.46-48 a cuvântului „poate” fapt care presupune că toate deciziile în privința măsurilor care urmează a fi întreprinse, sau acțiunile ce necesită a fi efectuate rămân la discreția unilaterală a Comisiei Electorale Centrale. În acest context reiterăm obiecția expusă mai sus, bazată pe recomandările experților GRECO evitarea utilizării în conținutul actelor legislative a normelor generale/ambiguă întru evitarea interpretărilor eronate/abuzive. Ținând cont de obiecția expusă remarcăm, necesitatea excluderii elementelor potențial coruptibile din conținutul proiectului de lege.

43. Cu referire la prevederile alin.(1) al art.48, menționăm că, nu este clar de ce auditul rapoartelor financiare este obligatoriu doar pentru partidele politice ale căror venituri sau cheltuieli anuale depășesc un milion de lei anual?

În raportul GRECO se recomandă introducerea unui audit independent al conturilor partidelor petrecut de către experți autorizați (fără a stabili careva plafoane financiare), fapt ce ar consolida indiscutabil disciplina financiară a partidelor politice și ar reduce riscurile de corupție (pct.72 din Raport, Runda a treia de evaluare).

44. Alin.(1) al art.49 din proiect contravine prevederilor alin.(4) al art.6 din proiect unde este prevăzut că „veniturile interzise, inclusiv sumele primite și acceptate cu titlu de donație de la persoanele care nu au dreptul de a face donații sau cu încălcarea altor norme ale prezentei legi privind donații, se confiscă și se fac venit la bugetul de stat”.

La alin.(4) al art.49 atragem atenția la sintagma „în cazul constatării acceptării de donații anonime sau de donații cu depășirea plafoanelor”. Constatăm că, conform art.22 din proiect „la acceptarea donației sînt obligatorii verificarea și înregistrarea identității donatorului”. În aceste condiții nu este clar ce fel de sancțiune este obligația stabilită la alin.(4) al art.49, prin care partidul politic este obligat să verse în bugetul de stat sumele respective, dacă norma de la art.22 clar prevede obligația de a cunoaște donatorul la acceptarea donației. Obiecția dată o adresăm și la alin.(5) al art.49.

În acest context menționăm prevederile Raportului GRECO în Runda trei prin care experții GRECO remarcă absența în cadrul legal al Republicii Moldova a unei definiții clare și precise a încălcărilor regulilor privind transparența, lacunele evidente în sistemul de sancțiuni (se remarcă varietatea foarte limitată a sancțiunilor prevăzute). Experții consideră că, ar fi bine de a adăuga alte pedepse la regimul existent, de exemplu, sancțiuni penale și amenzi contravenționale proporționale gravității încălcării comise.

45. Conform art.7 din Legea nr.113-XVI privind contabilitatea din 27 aprilie 2007, entitățile enumerate în art.2 (din legea nominalizată) – printre altele societățile cu scop nelucrative, deci și partidele politice - sunt obligate să țină contabilitatea și rapoartele financiare conform normelor stabilite în lege și alte acte normative. În acest temei, partidele trebuie să țină cărțile (registrele) lor contabile complet și detaliat.

În cazul dat nu este clar cum se va face delimitarea dintre prevederile art.50 și prevederile art.44 din Legea sus menționată în ceea ce privește aplicarea sancțiunilor. Totodată, constatăm numărul vag al încălcărilor posibile de a fi admise în cadrul gestiunii financiare a patrimoniului partidelor politice și a candidatului la alegeri.

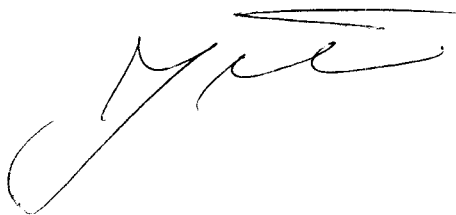
46. Cu referire la prevederile art.51 opinăm că, anularea înregistrării în calitate de concurent electoral la fel este o forma de sancțiune, din aceste considerente nu este clar de ce norma dată nu face parte din conținutul art.49 din proiect.

Din conținutul alin.(1) al art.51 reiese că anularea înregistrării candidatului în calitate de concurent electoral, pentru încălcarea legislației privind finanțarea, poate fi aplicată doar candidaților la alegeri. În acest caz, apare întrebarea cum rămîne cu partidele politice, care încalcă legislația privind finanțarea, în ce caz acestora poate fi aplicată o astfel de sancțiune?

În contextul obiecțiilor expuse în aviz, remarcăm necesitatea revizuirii detaliate a textului proiectului de lege cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, întru ajustarea la exigențele normelor tehnicii legislative, evitarea dublării cadrului legal, precum și întru prevenirea dispersării normelor cu același conținut și/sau scop în acte legislative diferite.

De asemenea, obiectăm exigența de a completa prevederile proiectului cu norme prin care ar fi elucidate în mod clar și precis recomandările experților GRECO în Runda trei de evaluare și prevederile din Recomandarea Rec(2003)4 cu privire la regulile comune împotriva fenomenului de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, adoptată de către Comitetul Miniștrilor la 8 aprilie 2003.

Oportunitatea adoptării prezentului proiect de lege rămîne a fi decisă de către Parlament.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

ex: E. Geru
tel: 268-482